

Relatoria seminari FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Dades obertes en educació: on som?

Idees principals sorgides al seminari

Dimarts, 16 de desembre de 2014
Palau Macaya

DESEMBRE 2014

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (by-nc-nd). Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades.

Les publicacions de la Fundació Jaume Bofill estan disponibles per a descàrrega al web www.fbofill.cat.

Edició a cura de: Laura Morató i Vázquez
Fundació Jaume Bofill, 2014
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
<http://www.fbofill.cat>

Primera edició: desembre de 2014

Dia i hora de celebració del seminari: Dimarts, 16 de desembre de 2014, de 16h a 19h

Lloc: Palau Macaya

Assistents: Bernat Albaigés (Síndic de Greuges); Xavier Bonal (UAB); Eugeni Garcia (CRES-UPF); Isaac González (UAB); Francesc Íñiguez (Consorti d'Educació de Barcelona); Ignasi Labastida (CRAI-UB); Julià Minguillon (UOC); Pau Miret (CED); Josep Maria Mominó (UOC); Laura Morató (Fundació Jaume Bofill); Ismael Peña-López (UOC-Fundació Jaume Bofill); Jaume Prat (Consorti d'Educació de Barcelona); Xavier Riudor (CTESC); Sílvia Rueda (Institut DEP); Ferran Ruiz (Consell Escolar de Catalunya); Ricard Viñals (Ajuntament de Sabadell); Adrián Zancajo (GEPS i GIPE-IGEP-UAB).

Primera part del seminari: presentacions dels ponents

→ Dades obertes i recerca: com i a on?

Ignasi Labastida, professor de la Universitat de Barcelona (UB). Cap de l'Oficina de Difusió del Coneixement i la Unitat de Recerca del CRAI de la UB i responsable de Creative Commons a Espanya.

Podeu accedir a la presentació en aquest [vinçle](#).

→ Resultats de l'enquesta sobre fonts de dades en educació

Julià Minguillon, professor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Expert en e-learning i en mineria, anàlisi i visualització de dades.

Podeu accedir a la presentació en aquest [vinçle](#).

Segona part del seminari: debat amb els assistents

Quines dades hi ha?

El primer problema quan es vol treballar amb dades és saber quines dades té l'administració, què contenen els fitxers i per a què podrien servir. Saber-ho seria útil per als investigadors i també per a l'administració.

Una altra cosa és quines dades farien falta, què ens cal per analitzar l'educació del nostre país. Les que tenim, realment serveixen per respondre preguntes d'interès? Què no hi ha i es necessitaria per fer anàlisis robustes i que aportin valor? L'administració sap què passa però no per què passa. Hi ha un dèficit important de dades amb variables explicatives. La tasca dels investigadors és ampliar els conceptes (per exemple, el de rendiment educatiu que s'entén com superar les proves PISA) i formular les preguntes de recerca adequades.

L'administració ha anat acumulant dades, per al desenvolupament de la seva activitat, però no s'ha pensat en que aquestes poden ser analitzades. Això té a veure amb que s'entenen els centres educatius, a nivell de recull de dades, com un centre administratiu. Això afecta a la qualitat de les dades, que no estan ben estructurades. Es va parlar fa un temps de l'"historial compartit" però no se n'ha parlat més i hagués estat molt útil per a l'anàlisi longitudinal.

L'administració gestiona informació que pot ser de gran valor per a la reutilització (geogràfica, d'emplaçament de centres, estadístiques sobre cada nivell educatiu, educació no reglada...) Els centres, a més, disposen de moltes dades (alguns d'ells fan saber als pares i mares en quin punt del rànquing es situen) que després els investigadors no poden aconseguir.

Es podria considerar el desconeixement a l'hora d'utilitzar les dades com el factor més important de tot el que l'administració pública ofereix i del que se'n podria fer ús des de l'àmbit educatiu. S'ha de fer difusió.

Accés a les dades

La relació entre l'administració i el món de la recerca no sempre és fàcil: les preguntes de recerca no s'entenen per part de l'administració, les dades que s'ofereixen molts cops no són útils... Sembla que hi ha una certa desconfiança envers els investigadors, que són professionals i volen fer la seva feina.

Tothom ha de poder accedir a totes les dades? Potser es podria parlar de diferents nivells d'obertura o, dit d'altra manera, quins actors hi podrien tenir accés per a quins usos: unes accessibles als pares i mares, d'altres a la recerca... També s'ha de pensar que poden haver altres actors interessats (associacions de pares i mares, alumnat, patronals, sindicats, sector productiu...) A més, podria haver un problema ètic relacionat amb les fonts. No seria tant un problema d'identificar individus com de protegir les fonts, que han donat les seves dades per un ús concret però potser no estarien d'acord a que se'n fessin altres usos.

Segurament s'haurien de marcar unes "línies vermelles" que no es poden traspassar a l'hora de posar dades a disposició. S'ha de tenir molt present que tenir totes les dades obertes per a tothom pot generar efectes no desitjats (per exemple, a l'hora de triar centre si els pares tenen tota la informació per centres, es pot propiciar una major segregació de l'alumnat).

Hi ha diferents cultures de treballar amb dades en funció de l'àrea de coneixement (amb salut, per exemple, està molt més clara la seva utilitat) i que això fa que en algunes àrees l'accés a les dades sigui més fàcil. En les dades sobre educació, tenir-hi un accés més normalitzat i transparent, permetria formalitzar els usos de les dades que ja es fan per canals informals. El propietari/qui custodia les dades tindria més informació sobre què es fa amb elles, qui, per a què...

Cal un canvi de cultura: de tancar-ho tot i pensar en què es pot obrir, a obrir-ho tot i pensar què s'ha de tancar. Si s'obren les dades ja es veurà per a què poden servir, sempre és millor que anar acumulant dades sense saber què fer-ne. Cal més generositat i més professionalitat per posar a disposició de la societat les dades disponibles, per tal de millorar el sistema educatiu. Fins a quin punt es pot exigir un cert nivell d'obertura de les dades? Quina obligació té l'administració d'obrir les dades que es recullen amb fons públics? A qui pertanyen aquestes dades?

Ús de les dades

Igual que en l'apartat d'accés, qui ha de poder usar les dades i per a què?

Quan s'analitzen dades es te una certa por a ser avaluat, des del professor al conseller o consellera, ningú vol "no sortir bé a la foto". Hi ha diferents visions de què vol dir educar i com s'ha de fer, amb massa freqüència són visions basades en creences i no en dades o acords. No permetre l'ús de les dades per a l'avaluació objectiva i robusta pot comportar anquilosar el sistema educatiu i malbaratar recursos.

L'avaluació, fins ara, sovint s'ha centrat en els aspectes negatius i no se li veu una utilitat clara. Es converteix en un examen. S'hauria de veure, però, com una oportunitat de millora, com una possibilitat de saber què funciona, què no, i què s'ha de millorar. És valuosa en el sentit que dóna l'oportunitat de reflexionar sobre la utilitat del què es fa, a tots nivells. L'avaluació, la crítica és útil

per millorar.

S'ha d'anar amb compte amb l'ús polític que es fa de determinats resultats (per exemple, les notes de les proves d'avaluació no inclouen el nivell educatiu dels pares i no es pot fer una lectura en pla de desigualtat, necessària per explicar moltes de les diferències en rendiments).

També s'hauria de reflexionar sobre: per a què volem determinades dades? Realment poden ser útils? Mesurar el rendiment educatiu com es fa actualment, permet mesurar tots els rendiments que l'educació permet als individus?

També t'interessarà...

Més i millors dades per fer avançar l'educació. Infografia

+ informació

Es pot accedir a dades d'educació per fer recerca? Resum executiu

+ informació

Resultats de l'enquesta sobre fonts de dades en educació

+ informació

Dades en obert i recerca: com i a on? Presentació

+ informació

Eines per a l'anàlisi de la realitat social

YouTube

@FundacioBofill